

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W OLSZTYNIE

LOL.410.9.2.2024

Joanna Kazanowska
Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektor
Ochrony Środowiska
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
w Olsztynie
Ul. Ks. W. Osińskiego 12/13
10-011 Olsztyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/041 „Ochrona wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, Ul. Ks. W. Osińskiego 12/13, 10-011 Olsztyn (dalej: WIOŚ w Olsztynie, Inspektorat)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Joanna Kazanowska, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Olsztynie od 1 listopada 2016 r. (dalej: Wojewódzka Inspektor)
Zakres przedmiotowy kontroli	Prowadzenie kontroli w zakresie realizacji działań mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem i po tym okresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Justyna Lis, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/69/2024 z 20 czerwca 2024 r. (akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2018-2023 Wojewódzka Inspektor, co do zasady, prawidłowo planowała kontrole, o których mowa w art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne³. W większości przypadków zaplanowała je zgodnie z wytycznymi do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska ustalonymi przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska⁴, poza planem na rok 2019, gdzie jednej z jednostek organizacyjnych WIOŚ w Olsztynie, tj. Delegaturze w Elblągu, przypisano o trzy kontrole mniej niż określały ww. wytyczne, naruszając art. 5 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska⁵.

Na etapie corocznego planowania kontroli w Inspektoracie nie zapewniono sobie w latach 2019, 2021, 2023 aktualnych danych o podmiotach z województwa prowadzących produkcję rolną lub prowadzących działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 upw, do których wykorzystania WIOŚ w Olsztynie był uprawniony na podstawie art. 108 ust. 4 upw, co było działaniem nierzetelnym.

W ww. okresie w Inspektoracie nie wykonano 35 kontroli planowych, które wynikały z przyjętych do realizacji Rocznych planów działań kontrolnych WIOŚ w Olsztynie na lata 2018-2023, a Wojewódzka Inspektor nie podjęła działań związanych z aktualizacją tych planów.

Co do zasady ww. kontrole były realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz wytycznymi Głównego Inspektora. W przypadku dwóch z 20 badanych spraw dotyczących kontroli WIOŚ w Olsztynie w zakresie stosowania programu działań przez podmioty prowadzące produkcję rolną ustalono bowiem, że przeprowadzono je z naruszeniem przepisów. W jednym przypadku bez wydania stosownego upoważnienia, wbrew art. 9 ust. 1d ustawy IOŚ oraz nie stosując w pełni wytycznych do prowadzenia przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska kontroli stosowania programu działań wydanych przez Głównego Inspektora. W pozostałym przypadku natomiast wydano decyzję o umorzeniu postępowania administracyjnego, powołując się na art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶, w sytuacji, gdy sprawa ta została już wcześniej zakończona wydaniem decyzji merytorycznej, która stała się decyzją prawomocną.

Wojewódzka Inspektor prawidłowo wykonała w 2022 r. polecenie wydane przez Głównego Inspektora dotyczące rozpoczęcia w trybie pilnym kontroli interwencyjnej w podmiocie prowadzącym gospodarstwo rolne. Prowadziła także działania zgodnie z ustawą z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁷, w przypadkach kiedy opłaty, o których mowa w art. 109 ust. 4 upw nie zostały uiszczone.

W latach 2018-2023 Wojewódzka Inspektor podejmowała działania, aby zapewnić warunki kadrowo-organizacyjne w celu wykonania ww. kontroli. Mimo występujących w tym czasie braków kadrowych w Inspektoracie, dążono do ich minimalizacji.

W okresie objętym kontrolą nie realizowano natomiast prawidłowo obowiązku określonego art. 108 ust. 2 upw w zakresie przekazywania wyników kontroli ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej oraz ministrowi do spraw rolnictwa. Wojewódzka Inspektor nie przekazała ministrowi ds. gospodarki wodnej wyników ww.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2024 r. poz. 1087, ze zm.; dalej: upw.

⁴ Dalej: Główny Inspektor.

⁵ Dz.U. z 2024 r. poz. 425; dalej: ustawa IOŚ.

⁶ Dz.U. z 2024 r. poz. 572; dalej: kpa.

⁷ Dz.U. z 2023 r. poz. 2505, ze zm.; dalej: upea.

kontroli za: 2018 r. i 2019 r., a ministrowi ds. rolnictwa za lata: 2018, 2019 i 2020, a wyniki tych kontroli za 2022 r. zostały przekazane po terminie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

OBSZAR

1. Prowadzenie kontroli w zakresie realizacji działań mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Opis stanu faktycznego

1.1. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie działalność kontrolną prowadził na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego. Zadania kontrolne realizowane były przez Wydział Inspekcji w Olsztynie i Działy Inspekcji w Delegaturach w: Elblągu i Giżycku.

W latach 2018-2023 Wojewódzka Inspektor opracowywała co roku Roczny plan działań kontrolnych WIOŚ w Olsztynie. Każdy z tych planów zakładał do realizacji m.in. kontrole, o których mowa w art. 108 ust. 1 upw, tj.: w 2018 r. zaplanowano do realizacji 44 kontrole w ww. zakresie, w 2019 r. – 191 (w tym: jednostce WIOŚ w Olsztynie przypisano 72 kontrole, Delegaturze WIOŚ w Giżycku 62, a Delegaturze WIOŚ w Elblągu 57), w 2020 r. – 85, w 2021 r. – 57, w 2022 r. – 181 (w tym: Wydział Inspekcji w Olsztynie - 60 kontroli, Dział Inspekcji w Delegaturze w Elblągu - 61, Dział Inspekcji w Delegaturze w Giżycku – 60), w 2022 r. – 98 (w tym: Wydział Inspekcji w Olsztynie - 38 kontroli, Dział Inspekcji w Delegaturze w Elblągu i w Giżycku po 30 na jednostkę).

Roczne plany działań kontrolnych WIOŚ w Olsztynie za lata: 2018, 2020 – 2023, w zakresie dotyczącym kontroli, o których mowa w art. 108 ust. 1 upw, zostały sporządzone zgodnie z wytycznymi do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska⁸ ustalonymi przez Głównego Inspektora. Jednak Plan kontroli WIOŚ w Olsztynie sporządzony na 2019 r. zawierał podział kontroli (stosowania programu działań przez podmioty prowadzące produkcję rolną) na poszczególne jednostki organizacyjne WIOŚ w Olsztynie niezgodny z Ogólnopolskimi celami kontroli i cyklami kontrolnymi na rok 2019⁹. Delegaturze WIOŚ w Elblągu przypisano o trzy kontrole mniej niż określały ww. wytyczne Głównego Inspektora, co opisano w pkt 1 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Roczne plany działań kontrolnych WIOŚ w Olsztynie za lata: 2018 – 2023 były przed wysłaniem do Głównego Inspektora uzgadniane z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim¹⁰. Jeden z tych planów (na 2023 r.) był w trakcie obowiązywania zmieniany (zmiana dotyczyła przesunięcia realizacji dwóch kontroli planowych na kolejny rok – kontrole te nie dotyczyły jednak podmiotów, prowadzących

⁸ Ogólnopolskie cele kontroli i cykl kontrolny na rok: 2019, 2020. Wytyczne do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w: 2018 r., 2019 r., 2020 r., 2021 r., 2022 r., 2023 r.

⁹ DI-0703/124/2018/mw z dnia 5 grudnia 2018 r.

¹⁰ Pisma Wojewódzkiego Inspektora w sprawie: z dnia 21 grudnia 2017 r. WIOŚ-I.7020.1.25.2017.kp, z dnia 28 grudnia 2018 r. WIOŚ-I.7020.1.6.2018.ms, z dnia 20 grudnia 2019 r. WIOŚ-I.7020.1.6.2019.cm,pd, z dnia 18 grudnia 2020 r. WIOŚ-I.7020.1.13.2020.ms.dm, z dnia 23 grudnia 2021 r. WIOŚ-I.7020.1.6.2021.ms, z dnia 23 grudnia 2022 r. WIOŚ-I.7020.1.5.2022.ms.

produkcję rolną oraz podmiotów prowadzących działalność, o której mowa w art. 102. ust. 1. upw) i zmian ta była akceptowana przez Wojewodę¹¹.

(akta kontroli str. 70-538)

Wojewódzka Inspektor podała, że przy planowaniu kontroli podmiotów prowadzących produkcję rolną oraz podmiotów prowadzących działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 upw na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, typowane były podmioty z bazy danych zamieszczonej w Informatycznym Systemie Kontroli¹² zasilonej m.in. następującymi informacjami będącymi w dyspozycji WIOŚ w Olsztynie:

- zestawienie z 2018 r. prezentujące dane o 43 755 gospodarstwach rolnych, zgromadzone w systemie ewidencji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa¹³ i udostępnione przez ARiMR Głównemu Inspektorowi do wykorzystania przy realizacji zadań Inspekcji Ochrony Środowiska¹⁴;
- corocznie aktualizowane przez Wojewódzkiego Inspektora Weterynarii wykazy¹⁵:
 - ✓ gospodarstw utrzymujących świnie o obsadzie minimum 2 tys. szt. o wadze 30 kg lub utrzymujących co najmniej 750 loch,
 - ✓ ferm drobiu o maksymalnej liczbie stanowisk powyżej 40 tys. szt. (nadzorowanych przez Inspekcję weterynaryjną),
 - ✓ zakładów działających w sektorze utylizacji oraz podmiotów utrzymujących zwierzęta, w żywieniu których wykorzystuje się uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego;
- informacja pozyskana w 2022 r. od Powiatowych Lekarzy Weterynarii w Elblągu, Braniewie i Bartoszczach na temat wykazu gospodarstw (będących w ewidencji ww. lekarzy) zajmujących się hodowlą zwierząt¹⁶;
- wykaz z 2022 r. pozyskany od ARiMR w Olsztynie dotyczący gospodarstw z województwa warmińsko-mazurskiego, zajmujących się hodowlą zwierząt (z podaniem gatunku i liczby chowanych zwierząt), będących w ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji o przyznanie płatności, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności¹⁷;
- informacja o podmiotach prowadzących działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 upw na terenie województwa warmińsko-mazurskiego skontrolowanych przez Inspektorat w latach 2012-2024.

¹¹ Pismo Wojewódzkiego Inspektora z dnia 13 listopada 2023 r. WIOŚ.I.7020.1.5-1.2022.2023.ms.cm.bn dotyczące korekty rocznego planu kontroli na 2023 r.; pismo Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 listopada 2023 r., BW-I.0032.7.8.2022, w sprawie wyrażenia zgody na korektę planu kontroli WIOŚ w Olsztynie na rok 2023.

¹² Informatyczny System Kontroli to informatyczna baza służąca do: gromadzenia danych o podmiotach/zakładach kontrolowanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska, planach kontroli, przeprowadzonych kontrolach i podejmowanych działaniach pokontrolnych oraz generowania raportów na potrzeby sprawozdawcze; dalej: ISK.

¹³ Dalej: ARiMR.

¹⁴ Wojewódzki Inspektor otrzymał zestawienie danych od Głównego Inspektora pismem z dnia 12 marca 2018 r., znak: DI-070/24A/2018/ep

¹⁵ Przekazywane WIOŚ w Olsztynie na podstawie podpisanego porozumienia o współpracy z 4 stycznia 2008 r.

¹⁶ Wojewódzka Inspektor pismem z 30 września 2022 r., znak: WIOŚ-EL-1.021.1.11.2022.zw zwróciła się z prośbą do Powiatowych Lekarzy Weterynarii w Elblągu, Braniewie, Bartoszczach i Lidzbarku Warmińskim o podanie wykazu gospodarstw (w tym gatunków i liczby chowanych zwierząt), będących w ewidencji powiatowego lekarza weterynarii, zajmujących się hodowlą zwierząt. Odpowiedź zwrotną otrzymano od trzech lekarzy.

¹⁷ Dz. U. z 2023 r., poz. 885; dalej: ukse.

Wojewódzka Inspektor wyjaśniła, że przy planowaniu ww. kontroli typowane są podmioty z ww. bazy, z uwzględnieniem terenów, na których występują przekroczenia wskaźników jednolitych części wód powierzchniowych¹⁸ lub takie, w których w latach wcześniejszych występowały znaczne naruszenia przepisów ochrony środowiska, w celu sprawdzenia wykonania zarządzeń pokontrolnych. Podkreśliła, że każdorazowo przy sporządzaniu rocznego planu kontroli w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany ze źródeł rolniczych, WIOŚ w Olsztynie bierze pod uwagę dane opracowywane przez Państwowy Monitoring Środowiska, tj. m.in.: dane dotyczące stanu zlewni rzek i jezior.

(akta kontroli str. 674-759, 1047-1055)

Jak podała Wojewódzka Inspektor, w okresie objętym kontrolą WIOŚ w Olsztynie uczestniczył w przedsięwzięciu pn.: „Ograniczenie zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego metodą poprawy jakości wód”¹⁹ poprzez udział w następujących wydarzeniach organizowanych przez Fundację na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa:

- szkolenie dla pracowników Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska pn.: „Wdrażanie programu azotanowego”, 17-18 czerwca 2019 r., Warszawa;
- konferencja „Wdrażanie dyrektywy NEC oraz konkluzji BAT w zakresie redukcji amoniaku z rolnictwa”, 10 października 2019 r., Warszawa;
- konferencja „Innowacyjna gospodarka nawozami naturalnymi w chowie świń i drobiu dla ochrony jakości wód”, 19 listopada 2019 r., Kujawsko-Pomorski ODR w Przysieku;
- webinar „Gospodarka nawozowa a ochrona wód” 26 września 2023 r., spotkanie online;
- konferencja „Ograniczenie zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego metodą poprawy jakości wód”, 19 maja 2021 r., spotkanie online;
- szkolenia dla inspektorów WIOŚ i GIOŚ w zakresie kontroli podmiotów prowadzących produkcję rolną, 23 września 2021 r., Ołtarzew;
- szkolenia „Gospodarka nawozowa a ochrona wód”: 7 grudnia 2022 r., 19 stycznia 2023 r., 23 września 2023 r., spotkania online;
- webinar „Praktyczne zastosowanie rozwiązań cyfrowych w rolnictwie precyzyjnym”, 20 czerwca 2024 r., spotkanie online.

(akta kontroli str. 674-682)

1.2. W okresie objętym kontrolą WIOŚ w Olsztynie otrzymał jedno polecenie²⁰ od Głównego Inspektora (DI-KKW.410.46.2022 z dnia 26 sierpnia 2022 r.) dotyczące: rozpoczęcia w trybie pilnym kontroli interwencyjnej w podmiocie prowadzącym gospodarstwo rolne w gminie Pisz oraz skoordynowania działań kontrolnych w tym podmiocie z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Piszu oraz organami ścigania, jeżeli prowadzą postępowanie w tej sprawie. Kontrola została zrealizowana zgodnie z poleceniem, a Główny Inspektor poinformowany o jej ustaleniach²¹.

(akta kontroli str. 821-848)

¹⁸ Dalej: JCWP.

¹⁹ Umowa z dnia 24 sierpnia 2018 r. nr 198/2018/Wn50/EE-ee/D zawarta między Fundacją na rzecz Polskiego Rolnictwa a Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację przedsięwzięcia np.: „Ograniczenie zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego metodą poprawy jakości wód”.

²⁰ Polecenie wydane na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 1 i 4a ustawy IOŚ.

²¹ WIOŚ-G-I.703.8.106.2022.ks.ab.

1.3. W 2018 r. WIOŚ w Olsztynie otrzymał z ARiMR, za pośrednictwem Głównego Inspektora, dane wygenerowane z systemu ewidencji producentów oraz ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o których mowa w przepisach ukse²² do wykorzystania przy realizacji zadań Inspekcji Ochrony Środowiska wynikających z przepisów upw oraz ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu²³.

W okresie objętym kontrolą Wojewódzka Inspektor, działając na podstawie art. 108 ust. 4 i 5 upw, trzykrotnie występowała do Dyrektora Warmińsko - Mazurskiego Oddziału Regionalnego ARiMR w Olsztynie z wnioskiem o udostępnienie danych dotyczących obszaru województwa warmińsko-mazurskiego, zgromadzonych w systemie ewidencji producentów oraz ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, tj. w:

- 2020 r. Z-ca Wojewódzkiego Inspektora wystąpił z wnioskiem²⁴ o udostępnienie w wersji elektronicznej danych dotyczących obszaru województwa, zgromadzonych w ww. systemie ewidencji. ARiMR nie przekazał danych, o które wnioskowano, a w odpowiedzi²⁵ na złożony wniosek Z-ca Dyrektora Oddziału Regionalnego ARiMR w Olsztynie stwierdził, że nie może być wniosek rozpatrzony ze względu na duży stopień ogólności, tj. nie wskazano osoby/podmiotu jakiej dane z ewidencji mają dotyczyć;
- w 2022 r. Wojewódzka Inspektor zwróciła się z prośbą²⁶ o udzielenie informacji niezbędnych do ustalenia stanu faktycznego kontrolowanego gospodarstwa rolnego, tj. o podanie powierzchni gruntów użytkowanych rolniczo, numerów działek ewidencyjnych użytkowanych gruntów, obsady zwierząt, z podziałem na grupy wiekowe, numerów producentów rolnych nadanych przez ARiMR. Nie otrzymano przedmiotowych danych, ponieważ ARiMR prosiła o uzupełnienie wniosku o dodatkowe informacje, tj. o numer PESEL rolnika, tymczasem Inspektorat takich danych nie posiadał, ponieważ kontrolowany nie chciał wpuścić inspektorów WIOŚ na teren kontrolowanego gospodarstwa²⁷;
- w 2022 r. Kierownik Delegatury WIOŚ w Elblągu, działając z upoważnienia Wojewódzkiego Inspektora, wystąpił z wnioskiem²⁸ o podanie wykazu gospodarstw zajmujących się hodowlą zwierząt z podaniem gatunku i ilości chowanych zwierząt będących w ww. ewidencji. W odpowiedzi²⁹ otrzymano dane z przedmiotowej ewidencji w wersji elektronicznej.

W latach: 2019, 2021, 2023 Wojewódzka Inspektor nie korzystała z prawa pozyskania danych zgromadzonych w systemie ewidencji producentów oraz ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o których mowa w przepisach ukse, mimo iż zgodnie z art. 108 ust. 4 upw na

²² Pismo Głównego Inspektora do Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska z dnia 12 marca 2018 r., znak DI-0701/24A/2018/ep, przekazujące pismo Zastępcy Prezesa ARiMR z dnia 7 marca 2018 r., znak: ZP 84-DPB-WZSO.071.26.2018.JW skierowane do Głównego Inspektora przekazujące w odpowiedzi na wniosek dane z systemu ewidencji ARiMR.

²³ Dz.U. z 2024 r. poz. 105; dalej: ustawa o nawozach i nawożeniu.

²⁴ Pismo z dnia 1 grudnia 2020 r., znak: WIOŚ-I.021.2.102.2020.usz.

²⁵ Pismo z dnia 10 grudnia 2020 r., znak: OR14-StB.0162.1728.2020.RS.

²⁶ Pismo z dnia 14 września 2022 r., znak: WIOŚ-I.703.4.16.2022.jco.mw.

²⁷ Z uwagi na fakt, że kontrola w gospodarstwie była prowadzona we współpracy z Policją, to ostatecznie policjanci pomogli inspektorom dostać się na teren gospodarstwa, wylegitymować osobę w celu ustalenia danych osobowych co pozwoliło na pozyskanie niezbędnych danych do przeprowadzenia kontroli.

²⁸ Pismo z dnia 4 października 2022 r., znak: WIOŚ-EL-I.021.1.10.2022.mb.

²⁹ Pismo z dnia 26 października 2022 r., znak: OR14-StB.0162.913.2022.RS.

potrzeby kontroli, o której mowa w art. 108 ust. 1 upw organy Inspekcji Ochrony Środowiska są uprawnione do wykorzystania danych zgromadzonych w ww. systemie, a zgodnie z art. 108 ust. 5 i 6 upw ARiMR udostępnia nieodpłatnie ww. dane na wniosek tych organów. Opisano w pkt. 2 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Wojewódzka Inspektor poinformowała, że 25 września 2024 r.³⁰, w odpowiedzi na pismo GIOŚ z dnia 19 września 2024 r, znak: DI-WPA.071.6.2024.1 dotyczące przekazania propozycji trzech najważniejszych zagadnień i problemów z zakresu działalności Inspektoratu, wskazała, na trudności jakie występują przy ubieganiu się o dane z ARiMR.

(akta kontroli str. 683-693, 1011-1013, 1047-1055)

1.4. W okresie objętym kontrolą inspektorzy Inspekcji Ochrony Środowiska z WIOŚ w Olsztynie, w myśl art. 108 ust. 1 pkt 1-3 upw, wykonali łącznie 893 kontrole³¹ dotyczące: stosowania programu działań, spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem oraz stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 upw, a mianowicie w:

- 2018 r. przeprowadzono 53 kontrole, w tym: 34 planowe i 19 pozaplanowych;
- 2019 r. przeprowadzono 212 kontroli, w tym: 177 planowych i 35 pozaplanowych;
- 2020 r. przeprowadzono 134 kontrole, w tym: 82 planowe i 52 pozaplanowe;
- 2021 r. przeprowadzono 105 kontroli, w tym: 55 planowych i 50 pozaplanowych;
- 2022 r. przeprowadzono 236 kontroli, w tym: 178 planowych i 58 pozaplanowych;
- 2023 r. przeprowadzono 153 kontrole, w tym: 95 planowych i 58 pozaplanowych.

W latach 2018-2023 WIOŚ w Olsztynie nie zrealizował w pełni kontroli planowych, o których mowa w art. 108 ust. 1 upw, bowiem nie wykonano 35 tego typu kontroli, które wynikały z przyjętych Planów kontroli, a mianowicie: w 2018 r. wykonano o 10 kontroli planowych mniej niż zakładano, w 2019 r. o 14 mniej, w 2020 r., w 2022 r. i w 2023 r. o 3 mniej w każdym roku, a w 2021 r. o 2 mniej³².

Wojewódzka Inspektor wyjaśniła, że przyczynami niewykonania 35 kontroli z planów kontroli w latach 2018-2023 były m.in.: utrudniania rozpoczęcia kontroli (nieodbieranie korespondencji), zawieszenia działalności gospodarczej podmiotów ujętych w planie kontroli, likwidacja gospodarstwa, zmiany profilu działalności, długotrwała nieobecności inspektorów (zwolnienia lekarskie, urlopy macierzyńskie), wykonania kontroli interwencyjnych w gospodarstwach przewidzianych w planie kontroli, zakończenia kontroli planowej w roku następnym, rozwiązanie stosunku pracy z inspektorem wykonującym kontrole rolnicze, zwiększona liczba wniosków o podjęcie interwencji w porównaniu do lat poprzednich. Podkreśliła, że w planach kontroli z okresu 2018-2023 w sześciu przypadkach ujęto gospodarstwa, które nie prowadziły działalności. Dodała jednocześnie, że zdarzały się przypadki, że w trakcie roku kontrolnego właściciel gospodarstwa zmarł lub sprzedał gospodarstwo. Przy przygotowywaniu się do kontroli inspektorzy mają obowiązek zweryfikować poprawność danych

³⁰ W trakcie kontroli NIK.

³¹ W tym: 621 planowych i 272 pozaplanowych.

³² W 2018 r. zaplanowano do realizacji 44 kontrole planowe, a wykonano 34 kontrole, w 2019 r. zaplanowano 191 kontroli planowych, a zrealizowano 177, w 2020 r. zaplanowano 85 kontroli planowych, a wykonano 82, w 2021 r. zaplanowano 57 kontroli planowych, a zrealizowano 55, w 2022 r. zaplanowano 181 kontroli planowych, a zrealizowano 178, w 2023 r. zaplanowano 98 kontroli planowych, a zrealizowano 95.

podmiotu z danymi zawartymi w Bazie Regon, a w przypadku kiedy po wysłaniu zawiadomienia, korespondencja została zwrócona, inspektor prowadząc czynności kontrolne w pobliżu takiego podmiotu dokonywał rozpoznania w terenie i w systemie ISK nanosił odpowiednią adnotację, dlaczego kontrola się nie odbyła. Ponadto Wojewódzka Inspektor podała, że roczna liczba kontroli podmiotów prowadzących produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której są przechowywane nawozy naturalne lub stosowane nawozy, ustalana jest oddzielnie dla WIOŚ przez GIOŚ.

Wojewódzka Inspektor nie podjęła działań związanych ze zmianą planów kontroli z przyczyn jakie wskazała, mimo, iż jak wyjaśniła, miała ku temu podstawy, co opisano w pkt 3 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 80-381, 768-813)

W wyniku badania dokumentacji wybranych 20 spraw³³ dotyczących kontroli stosowania programu działań, kontroli spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem oraz kontroli naruszenia stosowania nawozów niezgodnie z planem nawożenia azotem, przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 upw³⁴ stwierdzono, że we wszystkich badanych przypadkach WIOŚ w Olsztynie dokonywał kontroli na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 upw, tj. kontrolował stosowanie programu działań, wywiązanie się z obowiązku posiadania planu nawożenia azotem oraz stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 upw.

W 19 z 20 ww. spraw kontrole zrealizowano zgodnie z wytycznymi do prowadzenia przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska kontroli stosowania Programu działań³⁵, tj.: do protokołu kontroli załączono wypełnioną przez kontrolującego tabelę pn. „Informacja o stosowaniu Programu działań”³⁶. W trakcie kontroli zbadano m.in. zgodność z programem działań: rolniczego wykorzystania nawozów na glebach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą, przykrytych śniegiem; zgodność z warunkami rolniczego wykorzystania nawozów w pobliżu wód powierzchniowych; zgodność z warunkami rolniczego wykorzystania nawozów na terenach o dużym nachyleniu³⁷; zgodność z okresami nawożenia; zgodność z warunkami przechowywania nawozów

³³ Cztery kontrole z 2019 r. (dwie planowe i dwie interwencyjne), cztery kontrole z 2020 (trzy planowe i jedna interwencyjna), trzy kontrole z 2021 r. (jedna planowa i dwie interwencyjne), pięć kontroli z 2022 r. (dwie planowe i trzy na wniosek), cztery kontrole z 2023 r. (dwie planowe i dwie interwencyjne).

³⁴ Do badania wytypowano w sposób celowy: trzy sprawy z 2019 r. (WIOŚ-EL-I.7023.śc.906.2019.jp, WIOŚ-G-I.7024.6.7.2.2019at, WIOŚ-EL-I.7023.1751.2019.aj), cztery z 2020 r. (WIOŚ.I.703.1.R.5.2020, WIOŚ.I.703.1.R.6.2020, 31.03.2020-8.05.2020, WIOŚ-EL-I.7023.1859.2020.mb), trzy z 2021 r. (WIOŚ-I.7024.6.2.2021.usz.jco, WIOŚ-EL-I.7023.1890.2021.mb, WIOŚ-EL-I.7024.6.1976.2021.m bq), pięć z 2022 r. (WIOŚ.I.703.1.53.R/2022, WIOŚ-EL-I.7023.378.2022.zw, WIOŚ-EL-I.7023.2068.2022.zw, WIOŚ-I.7024.6.25.2022, WIOŚ-EL-I.7024.6.2066.21.2022mb), cztery z 2023 r. (WIOŚ-EL-I.7023.2068.2022.zw, WIOŚ-EL-I.703.2077.2023.zw, WIOŚ.703.1.19.R.mw.bn, WIOŚ-EL-I.7024.6.2365.83.2023.zw).

³⁵ Wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska z grudnia 2018 r. pn. „Wytyczne do prowadzenia przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska kontroli stosowania Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu. Przez podmioty prowadzące produkcję rolną w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy, obowiązane do jego stosowania”, zamieszczone w Informatycznym Systemie Kontroli (ISK).

³⁶ „Informacja o stosowaniu Programu działań” to tabela z pytaniami odzwierciedlającymi poszczególne wymagania zawarte w Programie działań; wprowadzona przez GIOŚ do wypełnienia przez kontrolującego podczas kontroli stosowania Programu działań przez podmioty obowiązane do jego stosowania, stanowiąca załącznik do protokołu kontroli.

³⁷ Tereny o dużym nachyleniu to stok o nachyleniu większym niż 10%, co oznacza wzrost pochylenia terenu o 1 m na długość 10 m.

naturalnych oraz postępowania z odciekami; zgodność dawek i sposobów nawożenia azotem; zgodność sposobów dokumentowania realizacji programu działań; zgodność realizacji środków, o których mowa w art. 104 ust. 2 pkt 1 lit. a –e upw z harmonogramem rzeczowym i czasowym, określonym w programie działań. Weryfikowano również zagadnienia dotyczące spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem oraz stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem.

W jednym przypadku (sprawa nr: WIOS-G-I.7024.6.7.2.2019at), podczas kontroli interwencyjnej prowadzonej w dniach 10-26 kwietnia 2019 r. nie została wypełniona przez kontrolującego tabela „Informacja o stosowaniu Programu działań”, co było niezgodne z wytycznymi do prowadzenia przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska kontroli stosowania programu działań, wydany do stosowania przez Głównego Inspektora, co opisano w pkt 4 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W 19 z 20 badanych spraw zespół kontrolny WIOŚ w Olsztynie posiadał upoważnienia do przeprowadzenia kontroli (wystawione przez Wojewódzkiego Inspektora, lub osobę przez niego upoważnioną). Natomiast w jednym przypadku (sprawa nr: WIOS-G-I.7024.6.7.2.2019at) kontrolę interwencyjną gospodarstwa rolnego, zrealizował inspektor Inspekcji Ochrony Środowiska z Delegatury WIOŚ w Giżycku bez upoważnienia wydanego przez ówczesnego Kierownika tej Delegatury, co było niezgodne art. 9 ust. 1d ustawy IOŚ, co opisano w pkt 5 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Z każdej objętej badaniem kontroli sporządzony został protokół kontroli, w myśl art. 11 ust. 1 ustawy o IOŚ.

Spośród 20 objętych analizą kontroli, w trzech przypadkach inspektorzy WIOŚ w Olsztynie nie stwierdzili naruszeń, a w pozostałych 17 sprawach stwierdzono od jednego do czterech naruszeń, w tym naruszenia dotyczące niezgodnego z przepisami (art. 106 ust. 4 upw): stosowania nawozów (dwa przypadki), przechowywania nawozów (dziewięć przypadków), prowadzenia albo braku dokumentacji realizacji programu działań (cztery przypadki) oraz braku planu nawożenia azotem (osiem przypadków).

W 17 z 20 spraw, w których WIOŚ w Olsztynie stwierdził nieprawidłowości w wyniku kontroli, wszczęto postępowania administracyjne w danej sprawie (w 13 przypadkach wszczęto jedno postępowanie administracyjne w danej sprawie; w czterech przypadkach, kiedy w wyniku kontroli stwierdzono więcej niż jedno naruszenie wszczęto po dwa postępowania administracyjne dla każdej ze spraw). Postępowania administracyjne zakończone zostały wydaniem decyzji, o treści zgodnej z art. 107 kpa, nakazujących usunięcie w określonym terminie stwierdzonych nieprawidłowości (pięć przypadków) lub ustalających obowiązek uiszczenia opłaty (14 przypadków), zgodnie z art. 109 ust. 1 upw. Wydane decyzje podlegały natychmiastowemu wykonaniu, zgodnie z art. 109 ust. 2 upw.

Spośród 14 decyzji wydanych na podstawie art. 109 ust. 1 pkt 2 upw na łączną kwotę opłat 14 880,63 zł, jedna na kwotę opłaty 2 304,21 zł nie została wykonana, ponieważ skontrolowany złożył od tej decyzji odwołanie do Głównego Inspektora, które do dnia 22 października 2024 r. nie zostało rozpatrzone. W pozostałych 13 przypadkach opłaty zostały uiszczone.

W jednym przypadku Kierownik Delegatury WIOŚ w Elblągu wydał decyzję o umorzeniu postępowania administracyjnego³⁸, powołując się na art. 105 § 1

³⁸ WIOŚ-EI-I-KR.7060.1.1976.1.2021.mb.

kpa, w sytuacji, gdy sprawa ta została już wcześniej zakończona wydaniem decyzji³⁹ merytorycznej, która stała się decyzją prawomocną, co opisano w pkt 6 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 849-906, 910-915)

1.5. W latach 2019-2024 (do 18 listopada), Wojewódzka Inspektor, działając na podstawie art. 108 ust. 2 upw, przekazała czterokrotnie ministrowi właściwemu ds. gospodarki wodnej oraz trzykrotnie ministrowi właściwemu ds. rolnictwa wyniki kontroli, o których mowa w art. 108 ust. 1 upw, tj. pismem z dnia:

- 30 czerwca 2021 r. (WIOŚ-I-703.8.57.2021.usz.jco) przekazano Ministrowi Infrastruktury (minister właściwy ds. gospodarki wodnej) „Informację o wynikach kontroli stosowania Programu działań przez podmioty prowadzące działalność rolniczą, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w której są stosowane lub przechowywane nawozy, obowiązane do jego stosowania w 2020 r.”
- 29 czerwca 2022 r. (WIOŚ-I.703.8.134.2022.jco.eg) przekazano Ministrowi Infrastruktury oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Informację o wynikach kontroli dotyczących stosowania Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem, stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem, za rok 2021”;
- 17 lipca 2023 r. (WIOŚ-I.703.8.149.2023.usz.mw) przekazano Ministrowi Infrastruktury oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Informację o wynikach kontroli dotyczących stosowania Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem, stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem, za rok 2022”;
- 24 czerwca 2024 r. (WIOŚ-I.703.8.166.2024.jco) Ministrowi Infrastruktury oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Informację o wynikach kontroli dotyczących stosowania Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem, stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem, za rok 2023”.

Wojewódzka Inspektor, wbrew art. 108 ust. 2 upw, nie przekazała ministrowi ds. gospodarki wodnej wyników kontroli, o których mowa w art. 108 ust. 1 upw za: 2018 rok i 2019 rok, a ministrowi ds. rolnictwa za lata: 2018, 2019 i 2020. Ponadto wyniki kontroli za 2022 r. zostały przekazane ww. ministrom z opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w ww. przepisie, co opisano w pkt 7 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 918-928)

1.6. W okresie objętym kontrolą wystąpiło łącznie 12 przypadków, w których opłaty ustalone w decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Inspektora na podstawie art. 109 ust. 1 pkt 2 upw, nie zostały uiszczone terminowo przez podmioty do tego zobowiązane, tj.:

³⁹ WIOŚ-EL-I-KR.7060.1.1976.4.2021.mb.

- w 2019 r. nie uiszczono w terminie trzech opłat na kwotę ogółem 1 600,00 zł, w tym: w jednym przypadku za stosowanie nawozów niezgodnie z przepisami (100,00 zł), w dwóch przypadkach za przechowywanie nawozów naturalnych niezgodnie z przepisami (500,00 zł i 1000,00 zł);
- w 2020 r. nie uiszczono w terminie sześciu opłat na łączną kwotę 4 574,48 zł, w tym: w jednym przypadku za przechowywanie nawozów naturalnych niezgodnie z przepisami (2000,00 zł); w trzech przypadkach za prowadzenie dokumentacji realizacji programu działań niezgodnie z przepisami (510,00 zł i dwukrotnie 518,16 zł), w dwóch przypadkach za brak planu nawożenia azotem (500,00 zł i 518,16 zł);
- w 2023 r. nie uiszczono w terminie trzech opłat na łączną kwotę 4 788,00 zł, w tym: w dwóch przypadkach za przechowywanie nawozów naturalnych niezgodnie z przepisami (1000,00 zł i 3288,00 zł); w jednym przypadku za brak planu nawożenia azotem (500,00 zł).

We wszystkich 12 przypadkach, kiedy nie uiszczano opłaty w terminie Wojewódzki Inspektor, jako wierzyciel przesyłała zobowiązanym stosowne upomnienia, zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego, zgodnie z art. 15 § 1 upea. W czterech przypadkach wierzyciele uiścili należności wobec WIOŚ w Olsztynie po otrzymanych upomnieniach. W pozostałych ośmiu przypadkach Wojewódzki Inspektor podjął czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych składając do organu egzekucyjnego wnioski o wszczęcie egzekucji administracyjnej (na podstawie wystawionego przez niego tytułu wykonawczego), w myśl art. 26 § 1 upea.

(akta kontroli str. 941-955)

- 1.7. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły w WIOŚ w Olsztynie przypadki odraczania⁴⁰ terminu płatności opłaty, o której mowa w art. 109 ust. 1 upw lub rozkładania zapłaty na raty, na podstawie art. 67a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁴¹, w związku z art. 109 ust. 13 upw.

(akta kontroli str. 956)

- 1.8. W latach 2018-2023 w WIOŚ w Olsztynie wydano jedną decyzję⁴² na podstawie art. 109a ust. 1 upw⁴³ nakazującą usunięcie w terminie do 30 października 2020 r. naruszenia stwierdzonego w trakcie kontroli⁴⁴ w gospodarstwie prowadzącym chów drobiu powyżej 40 tys. stanowisk, polegającego na braku planu nawożenia azotem, poprzez wykonanie planu nawożenia za jesień 2020 r. Skontrolowany podmiot usunął uchybienie w wyznaczonym terminie – przedłożono przedmiotowy plan nawożenia oraz pozytywną opinię do tego planu wydaną przez Okręgową Stację Chemiczno – Rolniczą⁴⁵ w Białymstoku.

(akta kontroli str. 957-977)

W okresie objętym kontrolą Wojewódzka Inspektor posiadała wiedzę o podmiotach prowadzących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego działalność, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 upw oraz o podmiotach

⁴⁰ Na wniosek podmiotu prowadzącego produkcję rolną oraz podmiotu prowadzącego działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 upw.

⁴¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 2383, ze zm.; dalej: Ordynacja podatkowa.

⁴² Decyzja zawierała elementy określone w art. 107 kpa.

⁴³ WIOŚ-G-I-KR.7060.1.12.3.2020atał z dnia 1 lipca 2020 r.

⁴⁴ Udokumentowanej protokołem kontroli nr GIZ/2020.

⁴⁵ Dalej: OSChR.

obowiązanych do uzyskania pozytywnej opinii OSChR o planie nawożenia azotem oraz o podmiotach, które takie opinie uzyskały.

WIOŚ w Olsztynie każdy podmiot prowadzący instalację posiadającą pozwolenie zintegrowane⁴⁶, w tym ww. fermy trzody chlewnej lub drobiu, wprowadzał do bazy zakładów podlegających kontroli Inspektoratu prowadzonej w ISK. Ponadto prowadzony był i aktualizowany co kwartał wykaz instalacji podlegających pod obowiązek posiadania pozwolenia zintegrowanego, w którym ujęte były również fermy drobiu i trzody chlewnej, o których mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 upw.

Wojewódzka Inspektor podała, że WIOŚ w Olsztynie prowadząc i aktualizując co kwartał wykaz instalacji podlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia zintegrowanego, prowadzi nadzór nad ww. podmiotami, w tym posiada wiedzę na temat podmiotów, które zgodnie z obowiązującymi przepisami powinny posiadać plan nawożenia wraz z opinią OSChR. Podmioty te mają również obowiązek doręczenia kopii planu nawożenia azotem wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta oraz organowi Inspekcji Ochrony Środowiska, właściwym ze względu na miejsce stosowania nawozów, wraz z kopią pozytywnej opinii OSChR o tym planie, nie później niż do dnia rozpoczęcia stosowania nawozów.

(akta kontroli str. 674-759, 977, 1047-1055,
1064-1100)

- 1.9. W latach 2018-2023 działania kontrolne WIOŚ w Olsztynie były w całości finansowane z budżetu państwa. Nie wnioskowano w tym czasie do innych podmiotów o dofinansowanie zadań, o których mowa w art. 108 ust. 1 upw. Jak podała Wojewódzka Inspektor, środki finansowe ujęte w planach finansowych w latach 2018-2023 zabezpieczały w pełni realizację zadań w wyznaczonym zakresie.

(akta kontroli str. 978)

Dodatkowo WIOŚ w Olsztynie został pośrednio wsparty ze środków Wód Polskich przez doposażenie w ubrania ochronne, sprzęt komputerowy oraz pojazdy, przekazane za pośrednictwem Głównego Inspektora⁴⁷.

(akta kontroli str. 978, 674-682, 978-991, 1014-1030,
1047-1055)

Wojewódzka Inspektor podała, że w latach 2018-2023 r. WIOŚ w Olsztynie wraz z delegaturami borykał się z problemami kadrowymi, które polegały na dłuższej absencji chorobowej, urlopach macierzyńskich, urlopach wychowawczych oraz fluktuacji pracowników z Wydziałów/Działów Inspekcji. Dostrzegając problemy kadrowe pojawiające się w 2018 i w 2019 r. związane m.in. z rozszerzeniem zadań Inspekcji Ochrony Środowiska oraz zwiększonym spektrum wykonywanych kontroli, w 2019 r., w celu sprawnego funkcjonowania Inspektoratu zwiększono liczbę etatów inspekcyjnych. Dodała także, iż nowo

⁴⁶ Marszałek Województwa wydając decyzję o pozwoleniu zintegrowanym na prowadzenie instalacji wymienionych w art. 105a ust. 1 pkt 1 upw, znajdujących się na terenie województwa warmińsko- mazurskiego, przesyłał ją do wiadomości WIOŚ w Olsztynie

⁴⁷ Protokół odbioru towaru nr 4 z dnia 15 listopada 2021 r. (odzież ochronna: czapki – 8 szt., rękawice 8 par, kurtka zimowa – 9 szt., spodnie „softshell” – 9 szt., spodnie letnie – 8 szt., plecak/torba – 8 szt.); protokół przekazania – przejęcia środka trwałego z dnia 12 lutego 2020 r. – 20 szt. tabletów; protokół przekazania – przejęcia środka trwałego z 12 lutego 2020 r. – 12 szt. laptopów; protokół przekazania – przejęcia środka trwałego z 9 grudnia 2019 r. – samochód ciężarowy - terenowy nr VIN AHTBB3CD901763828 -1 szt.; protokół przekazania – przejęcia środka trwałego z 9 grudnia 2019 r. – samochód ciężarowy - terenowy nr VIN AHTBB3CD501762238 -1 szt.; protokół przekazania – przejęcia środka trwałego z 9 grudnia 2019 r. – samochód ciężarowy - terenowy nr VIN AHTBB3CD701762130 -1 szt.; przekazanie środka trwałego z 10 grudnia 2021 r. – samochód osobowy nr VIN 5TDLB3CH10S060859 – 1 szt.; przekazanie środka trwałego z 10 grudnia 2021 r. – samochód osobowy nr VIN 5TDLB3CH70S060784 – 1 szt.;

przyjęci pracownicy początkowo byli zatrudnieni na stanowisku inspektora Inspekcji Ochrony Środowiska i przed rozpoczęciem samodzielnej pracy musieli odbyć szereg niezbędnych i czasochłonnych szkoleń. Należą do nich m. in.: odbycie służby przygotowawczej w służbie cywilnej zakończonej egzaminem, kurs przygotowujący do wykonywania pracy na stanowisku inspektora Inspekcji Ochrony Środowiska, który kończy się zdaniem egzaminu organizowanego przez GIOŚ. Dopiero po uzyskaniu uprawnień do wykonywania kontroli inspektorzy mogli samodzielnie przeprowadzać kontrole. Wobec tego osoby zatrudnione w 2019 r. nie mogły samodzielnie wykonywać kontroli, a jedynie asystowały i pomagały w kontrolach innym inspektorom Inspektoratu. Ponadto specyfika wykonywanej pracy, niezbędna specjalistyczna wiedza (zarówno związana ze zdobytym wykształceniem, jak również nabyta w trakcie kontroli wiedza praktyczna), posiadane zdolności interpersonalne, zaliczenie niezbędnych egzaminów oraz czas potrzebny na uzyskanie statusu inspektora Inspekcji Ochrony Środowiska wyklucza zatrudnianie osób na zastępstwo, na czas określony krótszy niż co najmniej 14-18 miesięcy. W praktyce jest to niezbędny czas na przejście szkolenia, zdanie egzaminu oraz zdobycie specjalistycznej wiedzy. W związku z tym, w celu wykonania kontroli, o których mowa w art. 108 ust. 1 upw zaangażowano w tego typu kontrole większą ilość inspektorów Inspektoratu z dłuższym stażem pracy.

W okresie objętym kontrolą Wojewódzka Inspektor prowadziła nabory na posiadane wakaty, w wyniku których obsadzono w tym okresie łącznie 50 etatów, w tym najwięcej, bo 27 w 2019 r. Wojewódzka Inspektor podała, że mimo ogłaszanych naborów, nie wszystkie zostały rozstrzygnięte, ze względu na braki kandydatów lub rezygnację wyłonionych kandydatów na etapie podpisywania umowy. Podkreśliła także, że po 2019 r. wystąpiła duża rotacja pracowników (wystąpiły nawet przypadki, że po krótkim okresie pracy nowozatrudnieni pracownicy rezygnowali z zatrudnienia w Inspektoracie), ale dokonywano kolejnych naborów biorąc pod uwagę sytuację finansową jednostki.

W okresie objętym kontrolą zaangażowanie kadrowe w WIOŚ w Olsztynie w zadania, o których mowa w art. 108 ust. 1 upw przedstawiało się następująco:

- w 2018 r. liczba inspektorów Inspekcji Ochrony Środowiska oddelegowanych do dokonania ww. kontroli wynosiła 14, z czego 10 osób wykonało od jednej do dwóch kontroli w roku, a pozostałe cztery osoby od 10 do 24 kontroli rocznie;
- w 2019 r. do ww. kontroli zaangażowano 23 inspektorów, z czego sześciu wykonało od jednej do dwóch kontroli w roku, a 17 inspektorów od ośmiu do 48 kontroli rocznie;
- w 2020 r. do ww. kontroli oddelegowano 27 inspektorów, z czego 18 wykonało od jednej do siedmiu kontroli w roku, a pozostałych dziewięciu od ośmiu do 33 kontroli w roku;
- w 2021 r. do ww. kontroli zaangażowano 25 inspektorów, z czego 19 wykonało od jednej do sześciu kontroli w roku, a pozostałych sześciu od 16 do 30 kontroli rocznie;
- w 2022 r. do ww. kontroli zaangażowano 34 kontrolerów, z czego 22 wykonało od jednej do siedmiu kontroli w roku, a pozostałych 12 od ośmiu do 48 kontroli rocznie;
- w 2023 r. do ww. kontroli oddelegowano 27 inspektorów, z czego 18 wykonało od jednej do siedmiu kontroli w roku, a pozostałych dziewięciu od 10 do 35 kontroli w roku.

(akta kontroli str. 992-1002, 1056-1063)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Roczny plan działań kontrolnych WIOŚ w Olsztynie na 2019 r. został sporządzony niezgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora określonymi w dokumencie z dnia 4 grudnia 2018 r. (DI-0703/124/2018/mw) dotyczącym ogólnopolskich celów kontroli i cykli kontrolnych na 2019 rok. Delegaturze WIOŚ w Elblągu przypisano bowiem o trzy kontrole mniej niż określały ww. wytyczne. Główny Inspektor wskazał, że w 2019 r. należy objąć kontrolą dotyczącą ogólnopolskiego celu kontrolnego nr 28⁴⁸ co najmniej po 60 podmiotów, dla każdego WIOŚ i każdej Delegatury. Tymczasem Wojewódzka Inspektor zaplanowała na 2019 r. 57 kontroli w przedmiotowym zakresie dla Delegatury WIOŚ w Elblągu. Natomiast zgodnie z art. 5 ust. 4 pkt 1 ustawy IOŚ, wojewódzki inspektor ochrony środowiska, kierując działalnością Inspekcji Ochrony Środowiska na obszarze województwa wykonuje jej zadania m.in. zgodnie z ogólnymi kierunkami działania, zaleceniami i wytycznymi oraz poleceniami Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Wojewódzka Inspektor wyjaśniła, że w latach 2018- 2019 Delegatura w Elblągu borykała się z problemami kadrowymi. W związku z powyższym Wydział Inspekcji w Olsztynie zgodził się ująć w planie większą liczbę kontroli z celem 28, niż to wynikało z zaleceń GIOŚ⁴⁹.

Jednocześnie Wojewódzka Inspektor podała, że nie zwracała się z wnioskiem/pytaniem do GIOŚ o możliwość objęcia kontrolą ogólnopolskiego celu nr 28 o mniej niż 60 podmiotów, dla Delegatury w Elblągu.

Zdaniem NIK art. 5 ust. 4 ustawy IOŚ dokładnie wskazuje, że obowiązkiem Wojewódzkiego Inspektora jest wykonywanie zadań zgodnie z wytycznymi, zaleceniami i poleceniami Głównego Inspektora, w związku z tym odstępstwa od zastosowania wymogów określonych w ww. dokumentach powinny być każdorazowo uzgadniane z Głównym Inspektorem.

(akta kontroli str. 74, 106-162, 405-410,
1047-1055)

2. W latach: 2019, 2021, 2023 Wojewódzka Inspektor nie zapewniła sobie dostępu do danych zgromadzonych w systemie ewidencji producentów oraz ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o których mowa w przepisach ukse, mimo iż zgodnie z art. 108 ust. 4 na potrzeby kontroli, o której mowa w art. 108 ust. 1 upw organy Inspekcji Ochrony Środowiska są uprawnione do wykorzystania danych zgromadzonych w ww. systemie, a zgodnie z art. 108 ust. 5 i 6 upw ARiMR udostępnia nieodpłatnie ww. dane na wniosek tych organów. We wskazanych latach Wojewódzka Inspektor nie występowała z wnioskiem w przedmiotowej sprawie do ARiMR, tj. nie korzystała z przysługującego jej ustawowego uprawnienia do wykorzystania danych zgromadzonych w ww. systemie ewidencji na potrzeby wykonywania kontroli stosowania programu działań przez podmioty prowadzące produkcję rolną, tj. nie zapewniła sobie aktualnej wiedzy o podmiotach zewidencjonowanych w ww. systemie.

Wojewódzka Inspektor wyjaśniała, że WIOŚ w Olsztynie posiada swoją bazę danych na temat gospodarstw rolnych zgromadzoną m.in.: w ISK prowadzonym od 2012 r. oraz udostępnioną przez inne organy, tj.: informacje przekazane przez

⁴⁸ Kontrola podmiotów prowadzących produkcję rolną oraz działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy, w zakresie stosowania Programu działań oraz przepisów dotyczących ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

⁴⁹ W 2019 r. w Delegaturze w Elblągu zatrudniono siedmiu nowych pracowników, w tym jedną osobę na stanowisko inspektora ds. rolnictwa, jednak nie mogły one wykonywać samodzielnych kontroli z uwagi na krótki staż pracy.

GIOŚ (dane wygenerowane w 2018 r. z ewidencji ARiMR, tabela opracowana w 2019 r. przez GIOŚ „Warmińsko – mazurskie uprawy intensywne”), Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, organy wydające decyzje na wprowadzanie gazów i pyłów do środowiska oraz pozwolenia zintegrowane (tj. Urząd Marszałkowski, Starostwa). Analiza posiadanych informacji jest wykorzystywana na potrzeby kontroli przepisów dotyczących ochrony wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzenia rolniczego. Mając na uwadze powyższe i utrudnioną współpracę z ARiMR, WIOŚ w Olsztynie w latach 2019, 2021, 2023 nie występował o dane, o których mowa w art. 108 ust. 4 upw.

Wojewódzka Inspektor podała, że zgodnie z art. 108 ust. 4 i 5 upw do wykonywania kontroli, o której mowa w art. 108 ust. 1 tej ustawy organy Inspekcji Ochrony Środowiska są uprawnione do wykorzystywania danych zgromadzonych w systemie ewidencji producentów oraz ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o których mowa w przepisach ukse. Powyższe przepisy jednak nie nakładają na wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska corocznego obowiązku występowania do ARiMR. Podkreśliła, że baza danych używana przez WIOŚ w Olsztynie liczyła kilka tysięcy rekordów i do dnia dzisiejszego podmioty są brane z tej bazy do planowania kontroli.

Zdaniem NIK Wojewódzka Inspektor powinna przynajmniej raz w roku zapewnić sobie dostęp do aktualnych danych zgromadzonych w ww. systemie ewidencji na potrzeby przygotowania rocznego planu działalności kontrolnej WIOŚ.

(akta kontroli str. 683-693, 1011-1013, 1047-1055)

3. Wojewódzka Inspektor nie podjęła działań w celu aktualizacji Rocznych planów działań kontrolnych WIOŚ w Olsztynie w poszczególnych latach z okresu 2018-2023, mimo braku możliwości wykonania przez WIOŚ w Olsztynie zaplanowanej liczby kontroli planowych.

Inspektorat nie wykonał 35 kontroli planowych, o których mowa w art. 108 ust. 1 upw, a które wynikały z przyjętych do realizacji rocznych planów kontroli.

Wojewódzka Inspektor podała, że WIOŚ w Olsztynie nie dokonywał zmian planów kontroli na dany rok z uwagi, iż zmiana taka dopuszczalna jest w przypadku konieczności wprowadzenia zmiany zaplanowanej ogólnej liczby kontroli w roku sprawozdawczym np. z powodu nieprzewidzianych zdarzeń losowych (np. zmiana stanu osobowego, klęski żywiołowe), lub konieczności wykonania kontroli nie ujętych w planie, co wymagałoby przekroczenia planowanej rezerwy czasu na te kontrole. Dodała także, że jednym z priorytetowych zadań Inspektoratu jest wykonywanie pozaplanowych kontroli, w tym interwencyjnych, których z roku na rok jest coraz więcej i należy je wykonać w jak najkrótszym czasie. WIOŚ w Olsztynie planował rezerwę czasową na kontrole pozaplanowe, jednakże ilość kontroli interwencyjnych lub na wniosek jest trudna do oszacowania, co do ich ilości w danym roku i czasami w praktyce okazuje się, że planowana rezerwa czasowa nie jest wystarczająca, aby wykonać wszystkie dodatkowe kontrole

Zdaniem NIK kontrole planowe w przedstawionym wyżej zakresie nie zostały zrealizowane, a Wojewódzka Inspektor nie podjęła działań związanych ze zmianą planów kontroli z przyczyn jakie wskazała, mimo, iż jak wyjaśniła, miała ku temu podstawy.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 oraz ust. 4 pkt 1-2 ustawy IOŚ Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska kieruje działalnością Inspekcji Ochrony Środowiska na obszarze województwa poprzez wykonywanie jej zadań, zgodnie z ogólnymi

kierunkami działania, zaleceniami i wytycznymi oraz poleceniami Głównego Inspektora. W ramach swojej działalności m.in. ustala, w porozumieniu z wojewodą, kierunki działania oraz roczne plany pracy Inspekcji Ochrony Środowiska w województwie, których elementem są roczne plany działalności kontrolnej.

Ponadto wytyczne GIOŚ zamieszczone w IKS pn.: „Zasady sporządzania planów kontroli” oraz „Zasady rozpatrywania wniosków o podjęcie interwencji” wskazują m.in., że Wojewódzki Inspektor jest odpowiedzialny za terminową i właściwą realizację planu kontroli, a w przypadku przekroczenia limitu rezerwy czasowej na kontrole pozaplanowe przyjęcie kontroli pozaplanowej do realizacji może wywołać konieczność: wprowadzenia korekty w planie na dany rok lub przyjęcia wniosku do realizacji w planie na kolejny rok.

(akta kontroli str. 80-381, 548-566, 627-630, 647-682, 768-813, 1047-1055)

4. Jedną kontrolę⁵⁰ interwencyjną gospodarstwa rolnego, którą przeprowadzono w dniach 10-26 kwietnia 2019 r., zrealizował inspektor Inspekcji Ochrony Środowiska z Delegatury WIOŚ w Giżycku bez upoważnienia wydanego przez ówczesnego Kierownika tej Delegatury, co było niezgodne z art. 9 ust. 1d ustawy IOŚ. W myśl ww. przepisu kontrolę wykonują Główny Inspektor Ochrony Środowiska, wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska oraz upoważnieni przez nich inspektorzy Inspekcji Ochrony Środowiska.

Starsza Inspektor Ochrony Środowiska z Delegatury WIOŚ w Giżycku, która prowadziła czynności kontrolne w ww. sprawie wyjaśniła, że na kontrolę skierował ją ówczesny Kierownik Delegatury w Giżycku, a upoważnienie do kontroli nie zostało wystawione.

Obecnie urzędujący Kierownik Delegatury WIOŚ w Giżycku wyjaśnił, że w 2019 r. nie pełnił funkcji Kierownika Delegatury i sprawy prowadzenia kontroli nie były z nim konsultowane oraz, że nie posiada wiedzy na temat przyczyn omawianej sytuacji. Dodał także, że po analizie dokumentów oraz rejestrów upoważnień z 2019 r. nie znalazł śladów świadczących o wystawieniu ww. inspektorowi Inspekcji Ochrony Środowiska pisemnego upoważnienia do tej kontroli.

(akta kontroli str. 18, 49-69, 849- 879, 907-909, 1031- 1043)

5. W dniach 10-26 kwietnia 2019 r. inspektor Inspekcji Ochrony Środowiska z Delegatury WIOŚ w Giżycku przeprowadziła kontrolę interwencyjną gospodarstwa rolnego (nr sprawy: WIOS-G-I.7024.6.7.2.2019at; protokół z kontroli nr GIZ 58/2019), w trakcie której nie wypełniła oraz nie załączyła do protokołu z kontroli tabeli „Informacja o stosowaniu programu działań”, wbrew zapisom „Wytycznych do prowadzenia przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska kontroli stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy, obowiązane do jego stosowania”, wydanych w 2018 r. do stosowania przez Głównego Inspektora. Zgodnie z zasadami kontroli określonymi w ww. wytycznych przeprowadzając kontrolę inspektor Inspekcji

⁵⁰ Nr sprawy: WIOS-G-I.7024.6.7.2.2019at.

Ochrony Środowiska był zobowiązany do jej wypełnienia i załączenia do protokołu kontroli.

Starszy Inspektor Ochrony Środowiska z Delegatury WIOŚ w Giżycku wyjaśniła, że wymagana tabela nie została załączona do protokołu z kontroli ponieważ przedmiotowa kontrola wykonana w ww. okresie czasu była jedną z pierwszych i był to okres wdrażania w przepisy dotyczące stosowania programu działań. Jednocześnie była to kontrola pozaplanowa, interwencyjna, którą należało bezzwłocznie wykonać w najszybszym możliwym terminie.

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska⁵¹, każdy pracownik Inspektoratu zobowiązany jest w szczególności do m.in.: wykonywania powierzonych mu zadań terminowo, zgodnie ze stanem faktycznym i obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

(akta kontroli str. 18, 49-69, 849- 879, 907-909, 1036-1043)

6. W dniu 18 maja 2021 r. Kierownik Delegatury WIOŚ w Elblągu wydał decyzję o umorzeniu postępowania administracyjnego nr WIOŚ-EI-I-KR.7060.1.1976.1.2021.mb, powołując się na art. 105 § 1 kpa, w sytuacji, gdy sprawa ta została już wcześniej zakończona wydaniem 2 kwietnia 2021 r. decyzji merytorycznej nr WIOŚ-EL-I-KR.7060.1.1976.4.2021.mb, która stała się decyzją prawomocną. Nie było zatem faktycznie podstawy do wydania w maju 2021 r. takiej decyzji.

W dniu 10 marca 2021 r., Kierownik Delegatury WIOŚ w Elblągu, działając z upoważnienia Wojewódzkiego Inspektora, wszczął z urzędu postępowanie administracyjne WIOŚ-EI-I-KR.7060.1.1976.1.2021.mb w sprawie usunięcia nieprawidłowości (stwierdzonych w trakcie kontroli przeprowadzonej w gospodarstwie rolnym w dniach 22 lutego 2021 r. – 2 marca 2021 r.) polegających na przechowywaniu nawozów naturalnych stałych i kiszzonek w sposób niezapobiegający przedostawaniu się odcieków do gruntu, co było niezgodne z przepisami wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4 upw. Następnie dnia 2 kwietnia 2021 r. wydał decyzję WIOŚ-EL-I-KR.7060.1.1976.4.2021.mb nakazującą skontrolowanemu usunięcie w terminie do 30 kwietnia 2021 r. ww. naruszeń. Przedmiotowa decyzja została wydana na podstawie art. 104 kpa oraz art. 109 ust. 1 pkt 1, art. 107 upw. Decyzja stała się ostateczna 27 kwietnia 2021 r. Właściciel skontrolowanego gospodarstwa nie wniósł odwołania od tej decyzji i pismem z 17 kwietnia 2021 r. poinformował, że usunął wszystkie naruszenia związane z niewłaściwym przechowywaniem nawozów naturalnych stałych i kiszzonek. Fakt wypełnienia przez skontrolowanego zapisów ww. decyzji został uznany przez Kierownika Delegatury w Elblągu za podstawę do umorzenia już zakończonego postępowania, bowiem 18 maja 2021 r. wydał decyzję WIOŚ-EL-I-KR.7060.4.1976.4.2021.mb o umorzeniu ww. postępowania na podstawie art. 105 § 1 kpa. Wydanie tej decyzji nie miało podstaw prawnych, bowiem sprawa została zakończona wydaniem decyzji merytorycznej, która stała się decyzją prawomocną.

Kierownik Delegatury WIOŚ w Elblągu wyjaśnił, że wobec braku jakichkolwiek wytycznych co do sposobu prowadzenia postępowań ws. nakazania usunięcia nieprawidłowości polegających na przechowywaniu nawozów naturalnych stałych i kiszzonek w sposób niezgodny z nakazami zawartymi w programie działań po otrzymaniu informacji o usunięciu nieprawidłowości Delegatura w Elblągu uznała za konieczne umorzenie postępowania na podstawie art. 105 kpa.

⁵¹ Zarządzenie z 18 marca 2019 r. Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska ws. ustalenia Regulaminu organizacyjnego WIOŚ w Olsztynie nr 4/2019.

Dodał także, że obecnie prowadzone postępowania kończy decyzja nakazowa wydana na podstawie art. 109 ust. 1 pkt upw lub ustalająca obowiązek uiszczenia opłaty na podstawie art. 109 ust. 1 pkt 2 upw, natomiast umorzenie postępowania stosowane jest wyłącznie w toku prowadzonego postępowania, w przypadku udokumentowania przez podmiot usunięcia nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 849, 880-906, 1044-1046)

7. Wojewódzka Inspektor, wbrew art. 108 ust. 2 upw, nie przekazała ministrowi ds. gospodarki wodnej wyników kontroli, o których mowa w art. 108 ust. 1 upw za: 2018 r. i 2019 r., a ministrowi ds. rolnictwa za lata: 2018, 2019 i 2020. Ponadto wyniki ww. kontroli za 2022 r. zostały przekazane ww. ministrom 17 dni po terminie (pismo WIOŚ-I.703.8.149.2023.usz.mw z 17 lipca 2023 r.), wbrew art. 108 ust. 2 upw. Przepis ten stanowi bowiem, że właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska wyniki ww. kontroli przekazuje wskazanym wyżej ministrom w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku za rok poprzedni.

Wojewódzka Inspektor wyjaśniła, że WIOŚ w Olsztynie w latach 2019 i 2020 nie otrzymała wytycznych z GIOŚ, jako jednostki nadrzędnej, co do zakresu i sposobu przekazywania informacji o wynikach kontroli stosowania programu działań przez podmioty prowadzące działalność rolniczą, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w której są stosowane lub przechowywane nawozy, obowiązane do jego stosowania. Wytyczne w tym zakresie zostały przekazane do WIOŚ przy piśmie z dnia 9 marca 2021 r., znak DI-0703/39/2021/jc,mb. W związku z brakiem wytycznych GIOŚ informacje za lata 2018 i 2019, nie zostały przekazane ministrom właściwym ds. rolnictwa i ds. gospodarki wodnej. Ponadto Wojewódzka Inspektor podała, że rok 2021 był pierwszym rokiem, w którym Inspektorat przygotowywał informację dotyczącą „wyników kontroli dotyczących stosowania „programu działań....” za rok 2020. W wyniku niedopatrzenia wysłano powyższą informację ministrowi ds. gospodarki wodnej, a nie została ona przesłana do ministra ds. rolnictwa. Dodała również, że przeoczony został termin wysłania ministrowi ds. gospodarki wodnej, ministrowi ds. rolnictwa ww. informacji za 2022 r., z uwagi na wzmożoną ilość kontroli zarówno planowych, jak i interwencyjnych na przełomie czerwca i lipca 2023 r. oraz z uwagi na okres urlopowy. Informacja ta została wysłana niezwłocznie, gdy zorientowano się o upływie właściwego terminu.

Z ustaleń NIK wynika, że WIOŚ w Olsztynie otrzymał z GIOŚ wytyczne określające obowiązki Wojewódzkiego Inspektora wynikające z art. 108 ust. 2 upw, tj.: wytyczne do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2019 r. oraz w 2020 r., gdzie ww. obowiązek sprawozdawczy przypisany został Wojewódzkim Inspektorom Ochrony Środowiska. Również już w 2018 r. Główny Inspektor określił zakres przekazywania ww. ministrom przedmiotowej informacji, bowiem w wytycznych z grudnia 2018 r. do prowadzenia przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska kontroli stosowania programu działań wskazał tabelę pn. „Podsumowanie kontroli stosowania programu działań”, która po wypełnieniu miała być przekazywana przez Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska do właściwych ministrów, o których mowa w art. 108 ust. 2 upw.

(akta kontroli str. 106-160, 411-460, 631-659, 916-948)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski

1. Podjąć działania mające na celu prawidłowe planowanie kontroli w WIOŚ w Olsztynie, tj. zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora.
2. Uwzględniać przy sporządzaniu Rocznych planów działalności kontrolnej WIOŚ aktualne dane o podmiotach z województwa warmińsko-mazurskiego prowadzących produkcję rolną lub prowadzących działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 upw, do których wykorzystania Inspektorat jest uprawniony na podstawie art. 108 ust. 4 upw.
3. Aktualizować Roczne plany działań kontrolnych WIOŚ w Olsztynie w przypadku braku możliwości realizacji zaplanowanej liczby kontroli.
4. Zapewnić nadzór nad prawidłową realizacją działań kontrolnych WIOŚ w Olsztynie.
5. Zapewnić nadzór nad prawidłową realizacją postępowań administracyjnych prowadzonych we WIOŚ w Olsztynie.
6. Terminowo przekazywać ministrowi ds. gospodarki wodnej oraz ministrowi ds. rolnictwa informację o wynikach kontroli, o których mowa w art. 108 ust. 1 upw.

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 29 listopada 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor

z up.

Waldemar Żarnoch
p.o. Wicedyrektor

Kontroler
Justyna Lis
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis